

L'APUNT

L'art incòmode
i necessari

Jaume Vidal

El TNC estrena avui *El professor Bernardhi*, de Schnitzler. Data del 1912 i mai s'ha representat a Catalunya. Però Xavier Albertí considera que és imprescindible que el teatre plantegi grans qüestions, com ara què és millor, prendre una decisió heroica i honesta o bé saber capejar el temporal i anar fent prosperar la societat. També és necessària la funció de *Fusells* a l'Almeria Teatre, en què

evidència que ser neutral en una guerra implica ser perdedor. Brecht per la vena. I, fins i tot, Mario Gas segella a *Invernadero* les armes secretes dels governs (democràtics, o no) i com de mediocres poden ser els que ostenten aquest poder. L'art, per definició, és incòmode i és necessari. Ha de ser un barem per contrastar el grau de llibertat i de pensament de cada ciutadà.

Mario Gas presenta al Lliure de Montjuïc 'Invernadero', una peça de joventut de Harold Pinter en què es denuncia la perversitat d'un sistema polític mediocre

Pinter congela el riure

J.B.
BARCELONA

Mario Gas dona a conèixer un nou text de Harold Pinter al Teatre lliure. El dramaturg britànic (1930-2008) va escriure *The Hothouse* el 1958 i el va guardar en un calaix. Va tenir una mirada profètica perquè en aquesta obra, que rellegiria i estrenaria finalment al 1980 en un local *off* de Londres, es fa una cínica radiografia de les armes fosques del poder, ja sigui en un país autoritari o democràtic. El director va confiar la traducció a l'escriptor Eduardo Mendoza, que l'ha respectada procurant que sigui fàcil de dir a l'escena.

El invernadero, que ja va fer temporada al Teatro de la Abadía, farà una breu estada a la Sala Fabià Puigserver de Montjuïc, des d'avui i només fins al 21 de febrer.

Gas celebra l'ímpetu del Pinter jove, que ja experimenta amb l'ús del llenguatge per manipular els personatges entre ells. En aquesta mena de centre d'internament, on s'acu-

Els personatges d'El invernadero a escena ■ ROS RIBAS

Gas introdueix el 'clown' en un text de Pinter, que deixa també informació en els silencis d'actors

llen dissidents del sistema polític, l'ús del poder hi és

arbitrari i, a estones, divertidament ridícul. Però Pinter planteja l'acció perquè, a més d'haver de resoldre qui pot ser el possible talp que informa de les incidències en aquest equipament del sistema secret del Ministeri de l'Interior de torn, es comprovi que els que abusen del poder es fagociten els uns als

altres. Gas ha optat per una posada en escena directa, sense voler intel·lectualitzar massa. Moltes rèpliques són breus però, a diferència dels textos habituals del que va ser el Premi Nobel de Literatura 2005, hi ha moments en què algun personatge deixa anar uns monòlegs ("verborrencs", insinua el

director) per deixar ben clara la seva opinió.

L'interès de Pinter era parlar dels botxins d'aquests centres de buscar possibles explicacions al seu comportament (qui ho dirigeix, per exemple, és un exmilitar que, en realitat, se sent degradat, "castigat", insisteix Gas). Les víctimes que reben les visites

dels interns no apareixen mai. En tot cas, es converteix en innocent el jove (probablement el més preparat de tots i l'únic orgullós de participar en aquest projecte) que accepta una beca per treballar un any al centre: "S'hi passarà tot un any només per confirmar si les portes estan tancades", comenta l'actor Carlos Martos. És ell qui està en l'escalfó més baix d'una lluita de titans mediocres pel poder.

El Pinter dels silencis també respira, evidentment, en aquesta obra. Amb uns personatges intrigants com Gibbs (Tristán Ulloa) que, flegmàticament britànic, no se sap ben bé si és el més fidel dels amics o el més cínic dels enemics, defineix el mateix actor. L'acció, que transcorre en la nit de Nadal, convida a introduir-hi elements de *clown* i de teatre de l'absurd. I el més impactant per ell és que "és plenament vigent". En aquest jove Pinter, l'espectador també sabrà trobar material en el subtext que queda sobreentès i arrodoneix la trama. ■

Críticateatre

Jordi Bordes

Teatre necessari que necessita pólvora compacta

Fusells

Autor: Bertolt Brecht
Director: Daniel J. Meyer
Intèrprets: Cristina Arenas, Quim Àvila, Jaume Madaula, Jordi Llovet, Georgina Latre
4 de febrer (fins al 13 de març)
al Teatre Almeria

A trevir-se a fer una adaptació d'*Els fusells de la senyora*

Carrà evidencia una voluntat notòria de reivindicar amb valentia i coherència una opció compromesa enfront del feixisme. No hi ha neutralitat possible si el contrincant amenaça i executa sense compassió. D'entrada, diu molt de la salut de la cartellera revisar aquesta obra (Broggi la va fer el 2004 al Tantar-

tana) pensada per impactar i provocar una reacció, similar a l'*Ay*, *Carmela* de Sanchis Sinisterra. Meyer ha volgut fer una adaptació a mida dels seus actors. Per això, Teresa no és la mare, sinó la germana gran que té cura dels seus dos germans menors. La visita no és del cunyat, sinó del cosí. Un

matís que va molt bé i que no fa grinyolar en res la relació dels personatges. Però no és suficient fer la tria; cal també que es faci viure els espectadors. Si es vol remarcar una discussió a vida o mort, hi ha d'haver un canvi de temperatura en el diàleg entre el cosí que torna del front i la germana, que vol ser

neutral. Diuen el text però no li aboquen suficient veritat, cosa que fa que el conflicte passi massa per sobre. No s'aprofita la proximitat amb l'espectador i la bona idea de mostrar altres moments de compromís, més enllà de la Guerra Civil, no té continuïtat en el viatge a l'escena. L'entusiasme de Josep

(Quim Àvila) no casa bé amb l'empipada del cosí (Jaume Madaula) ni amb la mare/filla gran (Cristina Arenas). Probablement, és una cocció lenta que les funcions ajudaran a fer fluir i emocionar-se fins a l'extrem amb el rosari de pedres que escampen en aquesta platja de pobres i, per tant, de perdedors.